

Panelák jménem G 40 je zlínským vynálezem, který znají v celé republice

zpět

Autor: Martina Malá - MF Dnes

První panelový dům svého druhu v Československu vyrostl v 50. letech ve Zlíně. Ve své době to byl vynález, na který se jezdili dívat lidé ze zahraničí.

[1]

– [2]

Výstavba panelového domu typu G 40 v letech 1953 až 1954 ve Zlíně. | foto: Státní okresní archiv Zlín

Pojmenovali ho jednoduše G 40 podle místa vzniku a počtu bytů, které se v něm nacházely. Architekti pro něj vybrali rovinatý terén Lidmilovy louky u dnešního Benešova nábřeží a pětipodlažní panelový dům, který byl prvním svého druhu nejen ve Zlíně (tehdejší Gottwaldově), ale celém Československu, tam stojí dodnes.

Vznikl v [letech](#) [3] 1953 až 1954, jeho příběh se ale začal psát mnohem dříve. Experimenty s montovanými panelovými [stavbami](#) [4] začaly ve stavebním oddělení firmy Baťa už za druhé světové války.

Panelák jménem G 40 je zlínským vynálezem, který znají v celé republice

Publikováno z Architektura Zlína (<http://www.architekturazlin.cz>)

„Baťovi architekti se snažili vymyslet systém, který by umožnil rychlejší výstavbu obytných domků. Do té doby se stavěly cihlové domky,“ vysvětlila Ladislava Horňáková, kurátorka sbírky architektury krajské galerie i výstavy, která mapuje osudy paneláků.

Příběh paneláku ve Zlínském kraji

Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně a Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze připravily expozici nazvanou Příběh paneláku ve Zlínském kraji.

Exteriérová výstava před budovou číslo 14 Baťova institutu představuje počátky panelové výstavby v Československu spojené se Zlínem a konkrétně s vývojem prvního panelového domu typu G (jako Gottwaldov) a jeho výstavbou v letech 1953–1954.

Ukazuje také historii a současnost vybraných panelových sídlišť ve Zlíně (Obecin, Bartošovy čtvrti a Jižních Svahů) a v Otrokovicích (Trávníky).

Výstava je volně přístupná do 4. října a je pátou výstavou z putovního cyklu věnovaného vybraným panelovým sídlištím v jednotlivých krajích České republiky.

Více informací k této výstavě najdete na stránkách www.panelaci.cz [5] nebo na stránkách www.galeriezlina.cz [6].

Zájemci si expozici mohou prohlédnout pod širým nebem - před 14. budovou baťovského areálu, kde krajská galerie sídlí.

„Architekti stále uvažovali o domcích, ale měly být z prefabrikátů. Aby to byla suchá stavba a nepoužívala se malta. Chtěli všechno jen pospojovat, díky čemuž by [lidé](#) [7] mohli hned bydlet,“ dodala.

Časem zjistili, že co funguje u velkých staveb, nedá se využít u menších rodinných domů. Pro ně byla stále rychlejší cihlová varianta, prefabrikované domky se nevyplatily.

Jenže houževnatí Baťovi architekti slovo „nejde“ neznali. Ze společné práce Bohumíra Kuly a Hynka Adamce vznikl pět let po válce pod hlavičkou Stavosvitu prototyp panelového domu G 40. Panely se vyráběly přímo ve Zlíně.

Panelákovou podobu sebralo domu zateplení

Pětipodlažní dům měl dva oboustranně průchozí vchody. První podlaží byl monolit, ostatní patra se skládala z montovaných panelových dílců. Na stavbu se jezdily dívat i zahraniční delegace.

„Spoje mezi panely kryly ozdobné pilastry (architektonický prvek klasické řádové architektury, který napodobuje sloup, má však pouze dekorativní účel) a na střeších se nacházely balustrády (individuálně tvarované, ozdobné zábradlí). Velmi moderně vyřešili rozvody topení, které vedly ve stěnách a podlaze. Nevýhodou byly chybějící balkony, dům měl jen francouzská okna,“ popsala Horňáková.

Dnes už je dům zateplený a laik nepozná, že se jedná o panelák.

Zlínská metoda se uplatnila při výstavbě nejen zlínských sídlišť, ale po celém Československu.

Následoval vývoj dalších konstrukčních soustav. Například G 57, jejíž název označoval místo a datum vzniku (Gottwaldov 1957), vyvinuli architekti Arnošt Kubečka a Bohumír Kula a poprvé v ní uplatnili bytové jádro. Ve Zlíně z ní postavili domy na Bartošově čtvrti nebo v Malenovicích, v Praze sídliště Petřiny či Malešice.

„Na těchto sídlištích se cení skutečnost, že ještě měla lidské měřítko. Architekti se snažili o balkony, byla tam občanská vybavenost či [hřiště](#) [8] pro děti,“ připomněla Horňáková.

Panelák jménem G 40 je zlínským vynálezem, který znají v celé republice

Publikováno z Architektura Zlína (<http://www.architekturazlin.cz>)

I později se ještě objevila sídliště, která odborníci označují za lepší.

„Patří mezi ně i první etapa zlínských Jižních Svahů, kdy se podařilo sídliště zdárně usadit do svahu, obklopit zelení. Architekt Zelina si dokázal prosadit zvláštní panely s obkladovými pásky, aby se přiblížil ke klasickému zlínskému stylu,“ uzavřela kurátorka.

[Tweet](#) [9]

zpět

URL zdroje: <http://www.architekturazlin.cz/panel-k-jm-nem-g-40-je-zl-nsk-m-vyn-lezem-kter-znaj-v-cel-republice>

Odkazy:

[1] http://zlin.idnes.cz/tragicka-nehoda-u-buchlovic-dfo-/zlin-zpravy.aspx?c=A150808_073543_zlin-zpravy_pku

[2] http://zlin.idnes.cz/foto.aspx?r=zlin-zpravy&c=A150801_2181285_zlin-zpravy_ras

[3] http://go.idnes.bbelements.com/please/redirect/104/1/10/7/?param=120132/114264_0_

[4] http://go.idnes.bbelements.com/please/redirect/104/1/10/7/?param=120419/114448_0_

[5] <http://www.panelaci.cz>

[6] <http://www.galeriezlin.cz>

[7] http://go.idnes.bbelements.com/please/redirect/104/1/10/7/?param=120661/114501_0_

[8] http://go.idnes.bbelements.com/please/redirect/104/1/10/7/?param=120670/114502_0_

[9] <https://twitter.com/share>